

Sananselitystä

Sananselityksissä käsitellään kirkkovuoden kunkin pyhäpäivän yhtä evankeliumikirjan tekstiä. Selitykset on tarkoitettu sekä sanankuulijoille että sananjulistajien avuksi. Tämä jakso alkaa helluntaista 28.5. ja päättyy 11. sunnuntaihin helluntaista 13.8.

Puolustus kestää!

HELLUNTAI 28.5.

JOH. 14:15–21

Mitä yhteistä on jääkiekolla ja helluntaila? Puolustaja! Alkukielessä kreikassa puolustaja on *paraklētos*. Se tarkoittaa sananmukaisesti vierelle, rinnalle kutsuttua. Ei eteen tai yläpuolelle, vaan vierelle kutsuttua. Tuo sana voidaan kääntää myös sanoilla: *auttaja, lohduttaja, puolestapuhuja, toisen hyväksi toimija, välittäjä ristiriitatilanteissa*. Pyhä Henki on vierellemme kutsuttu puolustaja. Hän on tukena ja rinnalla kun vaikeudet ja paha yrittävät saada valtaa.

Helluntain evankeliumitekstin kohta on osa Jeesuksen jäähyväispuhetta viimeisellä aterialla opetuslasten kanssa. Hän haluaa valmistaa oppilaitaan tuleviin tapahtumiin. Jeesus puhuu puolustajasta, Totuuden Hengestä. Jumala vaatii totuutta salatuimpaan saakka. Maailma ei halua kuulla mitään tästä totuudesta. Totuuden jälkeinen aika luottaa ihmisen kykyyn hahmottaa oikea ja väärä. Totuus löytyy sille jokaisen omasta sisimmästä. Tosi-asiat ovat menettäneet merkityksensä ja niiden ohi on ajanut oikeassa olemisen tarve ja tunne. Tämä saa aikaan sisimmän kovuutta ja jopa uskosta luopumista.

Vähiten ihminen sietää puhetta synnistä ja sen seurauksista, varsinkin jos se kohdistuu hänen omaan itseensä. Emme halua kuulla, että on väärin pitää omia mielipiteitämme ja toiveitamme Jumalan ajatuksia tärkeämpinä. Jumalan Hengen toiminta on maailmalle vierasta ja käsittämätöntä. Maailma sietää uskonnollisia menoja ja rituaaleja, hiljaisuutta ja maailmanmielistä puhetta, mutta Pyhän Hengen toiminta ja elävä usko on jotain, jota se karttaa.

Tänään Jeesus puhuu meille monikossa. Hän puhuu ”te”-muodossa, joka tarkoittaa seurakuntaa, meitä kaikkia. Pyhä Henki on luvattu hänen omilleen, kirkolle tässä maailmassa. Henki yhdistää, ei aja

erilleen seurakuntayhteydestä. Pyhä Henki synnyttää yhteyden Jumalaan, mutta myös toisiin kristittyihin (Ef. 4:3). Tästä yhteydestä Jeesus puhuu tekstissämme, kun hän sanoo, ettei jätä opetuslapsia orvoiksi, vaan tulee heidän luokseen.

Kerrotaan amerikkalaisesta maanviljelijästä 1930-luvulla. Hän asui hyvin kuivassa ja lämpimässä osassa maata ja kasvu oli hyvin kituvaa ja lampaat joutuivat etsimään ne vähäiset ruohot, joita kasvoi eri puolilta tilaa. Elämä oli niukkaa. Alueella kävi kuitenkin tutkijoita tutkimassa maaperää ja myöhemmin tuli suuren yhtiön johtaja neuvottelemaan vuokrasopimuksesta. Tuon kuivan maaperän alta oli nimittäin löytynyt suuri öljyesiintymä. Näin tuosta köyhästä maanviljelijästä tuli rikas vuokranantaja. Tietämättään hän oli asunut isojen öljylähteiden, suurten rikkauksien päällä. Meilläkin on valtavat rikkaudet Jumalan sanassa ja sen lupauksissa. Pyhä Henki tekee ne eläväksi meille. Muistammeko tämän? Olemmekohan tietoisia tästä aarteesta?

Helluntain ihme on Jumalan suvereenia työtä. Sama työ jatkuu meidän aikamme. Pyhän Hengen tehtävä ei ole pitää esillä itseään vaan kirkastaa Jeesusta. Henki oli mukana jo luomisessa (1. Moos. 1:2). Pyhä Henki paljastaa synnin ja ilmoittaa tuomion ja avaa näin ymmärryksen pelastuksen tarpeelle. Henki myös todistaa Jeesuksesta, johdattaa ihmiset hänen luokseen ja opettaa hänestä. Henki johdattaa kaikkeen totuuteen. Henki synnyttää ja rakentaa seurakunnan ja antaa armolahjoja. Henki opettaa, vahvistaa, varoittaa, nuhtelee, ojentaa, puhdistaa, varjelee ja johdattaa. Ilman Pyhää Henkeä kukaan ihminen ei voi uskoa eikä elää Jumalan mielen mukaisesti. On suurta Pyhän Hengen työtä, että usko saa uudistua, paatunut tekee parannusta ja eksynyt palaa takaisin Jeesuksen luo.

Pyhän Hengen työ ilmenee sinä, että

kristitty halua kuulla sanaa ja noudattaa Jumalan tahtoa. Hän ei halua asettua Jumalan sanan yläpuolelle, vaan suostuu opetuslapsen asemaan. Jeesus selventää tätä sanoessaan: ” – *Jos joku rakastaa minua, hän noudattaa minun sanaani.*” (Joh. 14:23). Aito Hengen kokemus ei siivitä ihmistä itsekorostukseen vaan nöyryyteen. Vasta syvä sydämen taju siitä, että me olemme syntisiä, ansiottomia Herran palvelijoita, on Pyhän Hengen aikaansaannosta. Silloin me emme yritä määrätä Jumalaa, vaan hän saa rakkaudellisesti ohjata meitä. Pientä rajanvetoa uskarismaattista ”hörhöilyä” vastaan on syytä käydä korostamalla Pyhän Hengen työtä Sanan ja sakramenttien kautta. Sydämen tuntemukset eivät vielä kerro mitään Hengen työstä: *”Ihmissydän on kuin instrumentti, jota voi soittaa Pyhä Henki, paha henki tai ihmisen oma henki”* — **A. W. Tozer**

Helluntain aarre on Pyhä Henki, elävä Persoona. Helluntaina Isä lähetti Pojan nimissä Hengen ja antoi hänet ihmisille Puolustajaksi. Jumala asettuu ihmisen luokse asumaan juuri Pyhässä Hengessä. Isä ja Poika tulevat ihmisen luo, kun Pyhä Henki heidät tuo ja syyttää rakkauden. Saamme rukoilla Jumalan Hengen elävää tekevää ja uudistavaa työtä seurakunnissamme. Helluntai oli lupausten täyttymys ja hyvän Jumalan yllätys. Kristukseen uskova varustetaan ylhäältä. Omavoimaisuudesta riisutaan ja puetaan Hengen varustuksiin. Juuri tätä me nyt tarvitsemme!

Jouni Lehikoinen,

kirkkoherra, Turun Mikaelinseurakunta,
Turku

Viiniköynnös

PYHÄN KOLMINAISUUDEN PÄIVÄ 4.6.

JOH. 15:1–10

Jeesuksen puhe viinipuusta lienee yksi

suosituimpia puheiden aiheita. Siitä on vaikea löytää ajatuksia, joita ei olisi jo moneen kertaan käytetty. Silti kertaus on opintojen äiti. Ja onhan kuulijoissa varmasti niitä, jotka eivät ole kuulleet jo tuksi tulleetakaan aiheita.

Tekstin taustalla on selvästi Jesajan puhe luvussa 5. Siinä hän viittaa Israelin kansaan puhuessaan viinitarhasta ja viiniköynnöksestä. Viinitarhuri teki kaikkensa, jotta saisi rypäleistä hyvän sadon. Mutta niin ei käynytäkään. Viinitarha hylättiin. Israel menetti maansa. Se vietiin pakkosiirtolaisuuteen. Sekä itse viinitarha että viiniköynnös ovat kuvia Israelista.

Niinpä kun Jeesus puhui viinipuusta, ihmiset tiesivät tämän yhteyden. Kysymys oli heistä. Heidän oli määrä kantaa hedelmää. Jumala ”odotti oikeuden valtaa, mutta kaikki oli vain mielivaltaa” (Jes. 5:7). Kysymys oli yhteiskunnallisesta oikeudenmukaisuudesta samoin kuin ihmisten välisistä suhteista.

Aivan kuten viinitarhuri karsii tuottamattomat oksat ja leikkaa pois turhat rönsyt saadakseen viiniköynnöksen tuottamaan mahdollisimman hyvin, Jumala hoitaa omaa viinitarhaansa. Kun päivän tekstin jakeessa 3 Jeesus puhuu puhtaudesta, hän tarkoittaa sillä liikojen versojen poistamista kuten edellisessä jakeessa. Tässä kysymys ei siis ole synnistä puhdistautumisesta, vaan siitä, että syntejä aiheuttavat asiat ihmisen elämässä muuttuvat. Asiat, jotka estävät Jumalan tahdon toteutumista, muuttuvat. Puhdistaminen perustuu Jeesuksen sanaan, puheeseen, opetukseen. Kysymys on mielenmuutoksesta, parannuksen tekemisestä.

Jeesuksen puheen mukaan Jumala Pyhän Henkensä välityksellä pitää hänen seuraajansa enemmän hedelmää tuottavana. Näin tulee esiin tekstin yhteys Kolminaisuuteen.

Olennaista tässä on se, että viiniköynnöksen oksa liittyy suoraan runkoon. Sii-

hen viittaa jo tekstissä moneen kertaan esiintyvä sana ”pysyä”. Kyseessä on suora yhteys Jeesukseen. Ei siis jonkun toisen uskovan tai jonkin järjestön kautta. Jeesus on viiniköynnös. Me olemme oksat. Ainoastaan hänessä pysymällä me voimme kantaa hedelmää. Tarvitaan suoraa yhteyttä runkoon ja sitä kautta juureen, jotta hedelmä voi kasvaa.

Tässä yhteydessä on myös tärkeää muistaa, että viiniköynnös ei ole koristekasvi, vaan sen tarkoitus on tuottaa hedelmää. Luomisessa Jumala asetti ihmisen viljelemään ja varjelemaan luomakuntaa. Ihmisellä on tehtävä tässä Jumalan maailmassa.

Yhteys Jeesukseen liittyy kysymykseen rukouksesta. Kun Jeesus sanoo: ”voitte pyytää minulta, mitä ikinä haluatte”, se ei ole erillinen asia. Kysymys ei ole siitä, että voimme pyytää, mitä ikinä haluamme. Siinä on hiukan liikaa korostettu ihmisen halua. Kysymys on sen sijaan Jumalan tahdon toteuttamisesta. Siihen liittyvissä kysymyksissä meillä on oikeus pyytää mitä tahansa, kuitenkin ”tapahtukoon sinun tahtosi”. Näinhan Jeesuskin rukoili Getsemanessa.

Toinen tärkeä kysymys on Jeesuksen käskyjen noudattaminen (jae 10). Mistä käskyistä tässä on kysymys? Olennainen asia tässä on rakkaus — ei mikä tahansa rakkaus, vaan Jumalan rakkaus, *agapē*. Se on itsestään antavaa rakkautta. Toisen huomioon ottavaa rakkautta. Toisen puolesta kärsivää rakkautta. Mallina tässä on Jeesus itse. Kysymys on ristin kantamisesta — valmiudesta kuolla, kuten **Luther** sanoo *Vähässä katekismuksessa*:

(Kaste) merkitsee, että meissä oleva vanha ihminen on jokapäiväisessä katumuksessa ja parannuksessa upotettava ja surmattava kaikkein synteineen ja pahoine himoineen, ja sen tilalle pitää joka päivä tulla esiin ja nousta ylös uusi ihminen, joka iankaikki-

sesti elää Jumalalle vanhurskaana ja puhtaana.

Rakkaus yhdistää meidät Jeesukseen ja Isään — ja toisiin ihmisiin.

Matti Liljeqvist
pastori, TL, Riihimäki

Aarre maan päällä — vai taivaassa?

2. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 11.6.
LUUK. 12:13–21

”Karttakaa tarkoin kaikenlaista ahneutta. Ei kukaan voi rakentaa elämäänsä omaisuuden varaan, vaikka sitä olisi kuinka paljon tahansa”, olivat Jeesuksen sanat häntä kuulemassa olevalle väkijoukolle. Samalla nuo sanat ovat hänen johdanto-sanansa vertaukseen rikkaasta miehestä, joka keräsi niin suuren sadon, että halusi rakentaa isomman aitan ja sitten nauttia elämästään (Luuk. 12:13–21). Rikkaan miehen toiminta ei kuitenkaan ollut Jumalalle mieleen. Millaisessa tilanteessa Jeesus esitti tällaisen vertauksen?

Jeesus opettaa ensin väkijoukon nähdessä opetuslapsiaan kehottaen heitä pelottomasti tunnustautumaan Kristuksen omiksi vaikeissakin tilanteissa vainon uhan alla (Luuk. 12:1–12). Sen jälkeen esiin astuu mies, joka esittää Jeesukselle pyynnön: ”Opettaja, sano veljelleni, että hän suostuisi perinnönjakoon.” Hän tuli Jeesuksen luo tilanteessa, jossa perintö oli jakamatta veljesten kesken.

Jukka Norvanto esittää kirjassaan *Postilla* (Perussanoma 2021, 304–305), että Lähi-idässä perheen (mukaan lukien omien sisarusten) yhdessä pitäminen on normaalia läpi elämän. Perinnön jättäminen jakamattomana veljeksille ei siis ollut aivan tavatonta. Taustalla näyttää olleen juuri tällainen tilanne, jossa perheen isä

oli kaiken lisäksi kuollut. Ajanlaskumme alun roomalaisen lainsäädännön mukaan tällaisessa tilanteessa kummankin perinönsaajan oli haluttava perinnönjakoa, jotta se toteutuisi. Mies vaikutti pohtineen jo ennalta, että Jeesus olisi arvovallallaan saattanut saada veljensä jakamaan perinnön. Hän pyysi ikään kuin pakettiratkaissua suoraan Jeesukselta. Hän ei halunnut jakaa omaisuuttaan veljensä kanssa syystä, joka jää osittain hämärän peittoon. Taustalla saattoi olla ahneus, ja tähän Jeesus ottaakin kantaa vertauksessaan.

Vertaukseen hän on tarkoituksella valinnut sellaisen ihmisen, joka on saamaansa omaisuuteen hyvin kiintynyt. Halunsa ja kiintymyksensä omaisuudestaan saatavaa nautintoa kohtaan vertauksen mies ilmaisee selvästi:

Kelpaa sinun elää! Sinulla on kaikkea hyvää moneksi vuodeksi. Lepää nyt, syö, juo ja nauti elämästä! Mutta Jumala sanoi hänelle: Sinä hullu! Tänä yönä sinun sielusi vaaditaan sinulta takaisin. Ja kaikki, minikä olet itsellesi varannut — kenelle se joutuu?

Tätä Luukkaan kohtaa lukiessa on syytä muistaa, että Jeesus tunsikin kirjoitukset läpikotaisin. Siksi ei ole sattumaa, että hän varoittaa kuulijoitaan, ja samalla perinnönjaosta pyynnön esittänyttä miestä, ahneudesta. Ehkä Jeesuksella oli mielessään Sananlaskujen (20:21) kohta ”Omaisuus, jota ahneesti haalitaan, ei lopulta ole siunaukseksi.” Tämän edeltävän kohdan ja muun Raamatun perusteella voi sanoa, ettei omaisuuden määrällä ole lopulta ratkaisevaa merkitystä. Sen sijaan sillä, miten kiintynyt tähän maalliseen omaisuuteen on ja kuinka tätä omaisuutta käyttää, on suuri merkitys suhteessa omiin lähimmäisiin ja Jumalaan. Tämän huomaamme Raamatun muista rikkauteen liittyvistä henkilötarinoista.

Kun mietin, mitä muita rikkauteen liittyviä henkilötarinoita Uudesta Testamentista löytyy, mieleen nousivat erityisesti Herodes, Sakkeus ja rikas nuorukainen. He olivat kaikki rikkaita, mutta käyttivät omaisuuttaan hyvin eri tavalla. Tavattuaan Jeesuksen Sakkeus laittoi luottamuksensa Jumalaan. Hän lisäksi korvasi aiheuttamansa vahingot niille, joilta oli perinyt tarkoituksella liikaa.

Jos sen sijaan mietin rikkaan nuorukaisen tapausta (Matt. 19), mieleen nousee omaisuuteen liittyvä kiintymys, joka onkin ollut jo esillä. Hän oli kiintynyt omaisuuteensa, vaikka oli myös monella tapaa hurskas ja noudatti lakia. Jeesuksen sanat: ”Yksi sinulta puuttuu: mene ja myy kaikki, mitä sinulla on ja anna köyhille, niin sinulla on oleva aarre taivasten valtakunnassa” olivat hänelle liikaa. Kiintymys omaisuuteen oli kasvanut niin suureksi, että se ylitti hänen jo olemassa olevan halunsa rakastaa Jumalaa ja lähimmäisiään. Niinpä hän lähti pois itsensä Jumalan Pojan luota.

Aitan rakentaneella miehellä ei myöskään ollut halua käyttää omaisuuttaan Jumalan ja lähimmäistensä hyväksi. Hän täyttää kaikki olennaiset tunnusmerkit siitä, miten omaisuuden kanssa ei pitäisi Raamatun mukaan toimia. Näitä ovat muun muassa seuraavat:

1. Hän ei laittanut luottamustaan Jumalaan, vaan omaisuuteensa.
2. Hän oli kiintynyt omaisuuteensa.
3. Hän ei käyttänyt sitä *mitenkään* toisten hyväksi, vaan ajatteli ainoastaan itseään.

Palatkaamme mieheen, joka pyysi Jeesukselta suoraa puuttumista perinnönjakkoon. Suoran vastauksen sijaan mies saikin kokea, että Jeesus tiesi tarkkaan hänen motiivinsa pyynnölle: rahan saamisen mahdollisimman nopeasti. Jeesus ei puut-

tunut veljesten väliseen kiistaan, jotta heidän jo ennestään koetuksella olevat välinsä eivät olisi huonontuneet. Hän myös tiesi, että tältä mieheltä — samoin kuin monelta kuulijaltakin — puuttui oikeanlainen suhtautuminen maalliseen mammonaan. Hän siis päätti antaa kuulijoille, mitä he tarvitsivat.

Samoin Jeesus toimii meidänkin kanssamme: hän ei kiellä omistamasta jotakin eksaktia määrää omaisuutta. Sen sijaan hän katsoo, laitammeko luottamuksemme ja rakkautemme Jumalaan vai omaan omaisuuteemme ja otammeko omaisuudestamme vastuun. Hän ymmärtää, että emme aina osaa toimia oikein, mutta hän myös armahtaa, kunhan käännyimme hänen puoleensa ja kuuntelemme häntä rukoillen ja Sanaa lukien. Omaisuuteen liittyvät moraaliset valinnat eivät ole yksinkertaisia, ja onkin tärkeää reflektoida, onko elämässämme etusijalla Jumala vai maalliset asiat.

Auvo Klemetti,
teol. yo, Vantaa

Hyljeksitty julkisyntinen

3. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 18.6.
LUUK 19:1–10

Päivän evankeliumikertomus on yksinkertainen. Se kertoo rikkaasta miehestä, joka haluaa nähdä Jeesuksen, ottaa hänet iloisesti vastaan ja tekee parannuksen pahoista teoistaan.

Jeesus puhutteli Sakkeusta vain yhden lauseen verran (kr.). Hän pyysi tulla alas puusta ja kertoi syyn sille: tänään Jeesuksen täytyy tulla hänen vieraakseen. Mitä kaikkea tämä saikaan aikaan Sakkeuksessa? Kertomuksesta ja muutamista taustatiedoista löydämme syyn Sakkeuksen hämmästykseen ja ripeään toimintaan.

Hän oli hyvin rikas publikaanien esi-

mies, jota kansa halveksi. Nämä veronkerääjät toimivat vieraan vallan eduksi ja näin pettämällä oman kansansa käärivät itselleen hyvät tulot. Oli tavallista, että publikaanit perivät enemmän kuin oli määrätty, ja pitivät ylimääräisen itsellään (Luuk. 3:12–13).

Sakkeus ei varmaankaan pitänyt itseään sen arvoisena, että Jeesus edes katsahtaisi häneen. Hänen syntinsä olivat oikein hyvin ihmisten ja hänen itsensä tiedossa. Kertomuksen adjektiivit ja kuvaukset Sakkeuksen toiminnasta saattavat olla tietoisia valintoja hänen henkilöahmoaan piirrettäessä.

Sakkeus oli pienikokoinen mies, mikä voisi viitata ulkomuodon lisäksi alemmuuteen tai siihen, että häntä halveksuttiin yhteisössä. Hän ei lasten tavoin yrittänyt pienikokoisena tunkeutua väkijoukon läpi, vaan juoksi kauemmas väkijoukosta ja kiipesi puuhun. Hänellä ei liene ollut halua olla ihmisjoukon keskellä heidän pilkattavanaan, vaan hän piiloutui metsäviikunapuun lehvien suojaan. Siellä hän sai suojan jatkuvalta tuomitsemiselta ja samalla näki kätevästi alas Jeesuksen kulkiessa ohi.

Sakkeuksen liikkeet kertomuksessa voivat myös heijastella hänen elämäntyylinsä valintaa. Sen sijaan, että hän puolustaisi ja olisi osa omaa juutalaista yhteisöään, hän päätti rikastua erottautumalla heistä ja kääntymällä heitä vastaan. Kertomuksessa hän juoksi väkijoukosta etäämmäksi ja kiipesi puuhun. Publikaanin työllä hän erottautui omistaan, mutta pelasti elämänsä saamalla rikkautta ja roomalaisen vallan suosion. Tuosta rikkautensa puusta hän katsoi alaspäin omaa kansaansa ja myös heidän keskuuteensa saapunutta suurta opettajaa.

Kaupungin väki olisi ilman muuta ilkkunut Sakkeukselle puussa tai hänestä vähät välittänyt ja jatkanut matkaansa ohi. Hän jätti omansa kiivetäkseen Roo-

man rikkauksiin, joten jääköön sinne yksin riippumaan opettajan kulkiessa ohi. Vaan ei kukaan odottanut, ei Sakkeus eivätkä juutalaiset, että Jeesus huomioisi Sakkeuksen ja vieläpä näin kunnioittavasti. Jeesuksen oli määrä tulla Sakkeuksen vieraaksi. Jeesuksen puheessa täytymistä viittaava verbi voidaan tässä tulkita jumalalliseksi välttämättömyydeksi, jolloin hänen vierailunsa Sakkeuksen luona olisi Jumalan tahto. Suuren opettajan saaminen vieraaksi oli valtava kunnia, ja talossa ateriointi mitä läheisin yhteys, jota ystävän kanssa voi kokea.

Jeesus siis käski Sakkeuksen kiireesti alas. Hän oli vaaravyöhykkeellä. Hänellä ei ollut varaa ylpeillä omilla teoillaan rakentamastaan turvasta. Jeesuksella oli hänelle tarjolla jotakin paljon parempaa: Ylösnousemus ja Elämä oli tulossa hänen vieraakseen. Eihän Sakkeus pystynyt tätä valtavaa lahjaa ottamaan vastaan, jos hän pysyttelisi rikkautensa puussa. Jos Sakkeus mieli ottaa hänet vastaan, ei entisen elämän saavutuksilla saanut olla mitään osaa eikä arpa. Hänen tuli alentaa itsensä ja laskeutua puusta, hylätä entinen ja ottaa uusi elämä vastaan sellaisena kuin Jumala sen hänelle tarjoaa.

Näin Sakkeus teki, ja näemme välittömästi valtavan mielenmuutoksen, joka todistaa hänessä syntyneestä uskosta.

Edellä kirjoittamani vilisee allegorisia viittauksia pelastuksen vastaanottamiseen yksin uskosta ilman tekoja, jottei kukaan voisi ylpeillä (Ef. 2:8–9). Kertomus Sakkeuksesta on mallitarina siitä, kuinka tekopyhinä kristittyinä halveksimme julkisyyttä ja saatamme pitää vääryytenä Jumalan anteeksiantoa noin kelvottomille ihmisille.

Ugandassa eteläsudanilaisten pakolaisten keskuudessa saamme käsitellä samaa haastetta. Seurakunnissamme ja niiden liepeillä on monta Sakkeusta. Hyljeksittyyn julkisyyden asemaan joutuu ihmi-

nen, jolla on ongelmia alkoholin kanssa, joka on viimeaikoina turvautunut nautuuteen tai jolla on elämänsä aikana ollut useampi vaimo. Lisähaastetta luo se, että seurakunnissamme raamatuntuntemus on vielä kohtalaisen heikkoa, ja uskonyhteisön toimintaa ohjaa pitkälti oma kulttuuriperinne.

Moni joutuu häpeämään entisiä tai nykyisiä syntejään niin paljon, etteivät he uskalla astua seurakuntaan sisään, eikä heitä mielellään oteta vastaan. Välillä sielunhoidossa pääsemme käsittelemään näitä kysymyksiä ja selvittämään, että Jumala antaa anteeksi kaikki synnit, kun niitä kadumme. Yksityisen ripin ja synnin päästön jälkeen moni on rohkaistunut jälleen tulemaan ehtoolliselle.

Kuitenkin suurempi haaste on ympäröivän yhteisön asenteiden muuttuminen. On tiettyjä syntejä, joiden vuoksi helpommin suljetaan ulkopuolelle. Olemme Suomessa aivan yhtä hitaita hyväksymään karkeissa synneissä eläneitä todella osaksi uskonyhteisöämme. Kunpa oppisimme tuosta Jeesuksen yksinkertaisesta esimerkistä: *Tänään minun on määrä olla vieraana sinun kodissasi.*

Taisto Sokka,

pastori, lähetystyöntekijä (SLEY),
Gulu, Uganda

Jumala on armollinen

JUHANNUSPÄIVÄ 24.6.

LUUK. 1:57–66

Johannes tarkoittaa hepreaksi: Jumala on armollinen. Mutta millä tavalla Jumala on armollinen? Siihen Johannes toiminnallaan osoitti: “Katsokaa Jumalan karitsa, joka kantaa maailman synnin!” Johannes osoitti Jeesukseen. Jeesus tarkoittaa hepreaksi: Herra pelastaa. Totisesti, Jumala on armollinen, koska Jumala pelastaa!

Johannes oli myös suurin profeetta. Miksi? Vanhan testamentin profeetat olivat kyllä ilmoittaneet väkevää Jumalan sanaa kansalle, opettaneet hyvin, näyttäneet esimerkkiä, tehneet suuria ihmeitä, julistaneet Jumalan armoa, mutta silti Johannes oli heitä suurempi, koska Johannes osoitti konkreettisesti Kristukseen. Siinä, missä profeetat ennen häntä olivat ilmoittaneet Messiaasta, olivat viitanneet häneen — suoraan tai salatusti — olivat antaneet lupauksia, olivat puhuneet Jumalan Sanasta, Johannes oikein sormella osoittaen näytti: Tässä on Jumalan karitsa.

Siksi Johanneksella ei voisi olla parempaa nimeä. Jumala totisesti on armollinen. Ai etkö usko? Katso, Herra pelastaa! Jumalan armo on lihana keskellämme.

Jumalan tahto vai ihmisen tahto?

Sakarias ei ollut uskonut Jumalaa. Voisi sanoa, että hän jopa kapinoi Jumalaa vastaan, kun ei uskonut enkelin sanaa. Siitä hän menetti puhekykynsä. Tästä voisi kuvainnollisesti ajatella, että kun emme usko tai seuraa Jumalaa, olemme mykkiä. Jos emme perusta identiteettiämme Jumalaan, menetämme henkäyksemme, sen, jonka avulla ilmaisemme minuutemme. Ilman Häntä, joka antaa elämän henkäyksen ja ilman keuhkoihimme, emme ole ketään. Olemme vain mykkiä.

Jumala on kuitenkin armollinen. Sakarias sai uuden mahdollisuuden. Vieraat kysyivät ensin Elisabetilta, mikä olisi lapsen nimi ja kun eivät pitäneet vastauksesta, tulivat Sakariaan luo. Varmasti moni sukulainen oli ihmeissään ja kyseli Sakariaalta, että eihän asia voi olla näin? Sakarias oli kuitenkin oppinut läksynsä. Hän luotti Jumalaan ja kirjoitti tauluun: “Hänen nimensä on Johannes” (Ἰωάννης ἐστὶν ὄνομα αὐτοῦ).

Tässä on kaksi tärkeää huomiota. Ensinnäkin

näkin Johannes on lauseen alussa. Sakarias halusi painottaa nimeä Johannes. Toiseksi Sakarias käytti preesensia: Hänen nimensä on Johannes. Hän ei kirjoittanut: “Hänen nimekseen tulee Johannes.” Vaikka nimi Johannes oli yllätys vieraille, Sakarias ei ilmoita tässä mitään uutta. Hän toteaa vain sen, minkä enkeli Gabriel oli hänelle jo ilmoittanut. Jumala oli nimennyt lapsen Johannekseksi jo ennen raskautta. Sakarias ilmoitti vieraille vain Jumalan totuuden, ilmoituksen: Johannes on hänen nimensä (kuten se on ollut jo siitä lähtien, kun enkeli siitä minulle ilmoitti). Samalla hetkellä, kun Sakarias tämän teki, hän sai puhekykynsä takaisin.

Sakariaan olisi varmasti ollut helppo sortua yleisen mielipiteen alla. Vieraat ihmettelivät ja vetosivat yleiseen tapaan ja traditioon: eihän nimi voi olla Johannes! Mutta kun vastakkain ovat Jumalan sana ja ihmisen tahto, jälkimmäisen valitseminen on vain karhunpalvelus. Se miellyttää hetken kaikkia, mutta lopulta jokainen on vain mykkä sielu. Jos emme puhu Jumalan Totuutta, emme oikeastaan sano mitään. Sakarias tiesi paremmin ja luotti Jumalaan.

On myös tärkeä muistaa, että kyseessä oli Jumalan pelastushistoria. Siihen ei ole ihmisellä vastaan sanomista. Pelastuksemme tulee yksin Häneltä ja Hänen ilmoittamallaan tavalla: Hän on armollinen ja Hän pelastaa. Jos rupeamme epäilemään ja tarjoamaan omia ansioitamme, jäämme vain mykiksi hengettömiksi sieluiksi. Unohtakaamme siis omat ansiot. Jumala yksin pelastaa!

Silminnäkijätodistukset

“Ne, jotka niistä kuulivat, painoivat kaiken mieleensä.” Tämä ei ole ainoa kerta, kun Luukas kuvaa asioiden mieleen painamista. Hän mainitsee tämän kaksi kertaa Marian kohdalla (2:19, 51). Miksi Luukas erikseen mainitsee tällaista? Miksi kuulijan tai

lukijan tarvitsisi tietää tällaisesta? En voi olla kuulematta taustalla Luukkaan evankeliumin johdannon sanoja: “Jo monet ovat ryhtyneet työhön ja laatineet kertomuksia niistä asioista, jotka meidän keskuudessamme ovat toteutuneet, sen mukaan kuin meille ovat kertoneet ne, jotka alusta alkaen olivat silminnäkijöitä ja joista tuli sanan palvelijoita. Niin olen nyt minäkin, otettuani alusta asti kaikesta tarkan selon – –” (Luuk. 1:1–3).

En näe mitään ongelmaa siinä, etteikö Luukas puhuisi tässä totta, etteikö hän olisi voinut haastatella itse silminnäkijöitä tai vähintään luotettavia lähteitä, jotka olivat kuulleet kertomukset silminnäkijöiltä. Kun ottaa huomioon sen, kuinka paljon Luukas keskittyy Mariaan ja hänen sukuunsa, ei ole historiantutkimuksellisesti ollenkaan kaukaa haettava ajatella, että Luukas olisi haastatellut jopa itse neitsyt Mariaa!

Joka tapauksessa juhannuspäivän evankeliumiteksti (1:66) Luukkaan evankeliumin alun pohjustamana viittaa vahvasti siihen, että Jeesus-traditio ei liikkunut anonyymisti ilman kontrollia, vaan silminnäkijöillä oli tärkeä rooli tradition levityksessä ja kontrolloimisessa. Tätä vahvistavat myös apostolisten isien kuten **Papiaksen** ja **Quadratuksen** sekä kirkkoisä **Ireneuksen** kommentit silminnäkijöiden roolista tradition levittämisessä.

Miika Koistinen,
seurakuntapastori, Hämeenkylässä
seurakunta, Vantaa

Tuhlaajapoika – shokkiterapiaa vertauksen muodossa

4. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA, 25.6.
LUUK. 15:11–32

Vertaus tuhlaajapojasta ja hänen veljestään päättää Luukkaan evankeliumissa Jeesuk-

sen kolmen vertauksen sarjan, joilla Jeesus vastaa fariseuksille ja kirjanoppineille, jotka syyttivät häntä siitä, että hän hyväksyi syntiset seuraansa. Ensimmäiset kaksi vertausta, vertaukset kadonneesta lampaasta ja rahasta, kuvaavat Jumalan tuntemaa iloa kääntyneen vuoksi. Kolmas vertaus iskee tämän ajatuksen vielä kirkkaammin esiin ja ikään kuin vääntää rautalangasta, mitä todellinen anteeksianto on. Samalla vertaus paljastaa myös fariseusten ja kirjanoppineiden sydänten tilan, kun se kuvaa sitä, miten vanhempi veli suuttui nuoremmalle kohdistetusta armosta.

Tuhlaajapoika-, tai tuhlaajapojien vertaus rakentuu neljästä näytöksestä. Ensimmäisessä nuorempi poika pyytää isältään perintöä, jonka isä hämmästyttävästi antaa hänelle. Tämä on vertauksen ensimmäinen shokki, jota seuraa suurempi: isä suostuu pyyntöön, joka oli äärimmäisen halventava. Se tarkoitti samalla sitä, että perintö, joka oli ilmeisesti viljelysmaasta ja eläimistä koostuvaa, piti muuttaa rahaksi. Tämä vaikutti varmasti kotiin jääneiden perheenjäsenten toimeentuloon. Samalla poika halvensi isänsä kyläyhteisönsä silmissä.

Toisessa näytöksessä poika elää ulkomailla ja tuhlaa omaisuutensa ”viettäen holtitonta elämää”. Lukijalle ei kerrota, että mitä tämä loppuviimein tarkoitti, mutta jokainen voinee arvata asian edes pääpiirteittäin. Rahojen loputtua seuraa kertomuksen kolmas shokki, kun juutalainen poika hakeutuu nälkäänsä takia sikopaimeneksi. Taas kerran ensimmäistä shokkia seuraa toinen, järkyttävämpi, kun poika pyrkii syömään sikojen ruokaa nälkäänsä. Hän asettaa itsensä, Jumalan omaisuuskansan jäsenen, sikoja alemmaksi ja näin halventaa vuorostaan itsensä kaikista alhaisimpaan asemaan. Tässä kohdin tapahtuu oman syntisyyden tunnustaminen ja päätös palata oman isänsä orjaksi.

Kolmas näytös alkaa siitä, kun poika on palaamassa kotiinsa. Taas kerran näytös alkaa shokilla, kun isä, kyläyhteisön arvokas vanha jäsen, juoksee poikaansa vastaan. **Kenneth Bailey** on muistaakseen sanonut, että kun hän luki tätä vertausta Lähi-Idässä asuvien miesten kanssa, he pitivät juuri tätä kohtaa kaikkein rajuimpana. Arvokas vanha mies ei juokse, koska silloin hän häpäisee itsensä ja juuri näin isä tekee, jotta hän voi pelastaa poikansa kivitystuomiolta.

Taas kerran vertaus toistaa tuttua kaavaa, kun ensimmäistä shokkia seuraa toinen: isä ei tuomitsekaan poikaansa, ei edes nuhtelee häntä, vaan antaa hänelle sinettisormuksen sormeen, juhlaaätteet päälle ja kengät jalkaan. Toisin sanoen hän ottaa pojan muutta mutkitta takaisin perheensä jäseneksi. Ilman nuhteita, ilman kuittailua, ilman rangaistusta. Sil-kasta armosta ja rakkaudesta.

Tästä armon osoituksesta alkaa viimeinen näytös, kun isän vanhempi poika astuu näyttämölle. Tällä kertaa näytöksen shokkiarvo ei ole niin suuri ja selkeä kuin aiemmissä näytöksissä. Tämä veli, joka kuvaa itseään hurskaana ja kuuliaisena, suuttuu isän osoittamasta armosta eikä suostu tulemaan sisään isän juhliin. Niinpä juhlien järjestäjä, kunnianarvoisa isä, joutuu poistumaan juhlista, jotta hän voisi suostutella ja lepytellä poikaansa. Viimeistään nyt uho ja kehu siitä, että hän ei ole ”kertaakaan jättänyt isän käskyä täytämättä” murenee. Nyt hän vuorostaan halveksii isäänsä, mutta ei ahneudesta ja himosta, vaan kateudesta käsin. Hän, jonka olisi pitänyt myös iloita veljen paluusta osoittautuukin rakkaudettomaksi, katkeraksi ja pikkumaiseksi.

Tässä viimeisessä näytöksessä joku on voinut kiinnittää huomionsa siihen, että jälleen kerran isä asettaa itsensä alhaiseen asemaan suostumalla tulemaan suostuttelemaan poikaansa. Vertauksessa kun ei

mainita poikien äitiä sanallakaan. Mutta ehkä suurempi shokkiarvo onkin tällä erää varattu fariseuksille ja kirjanoppi-neille, kun he ymmärtävät, että Jeesus puhuu juuri heille.

Vertauksessa on siis kaksi esiintyjää, joihin kristitty voi samaistua. Nuorempi veli, joka edustaa syntistä luontoamme himoineen ja vanhempi veli, joka edustaa myös ihmisen syntisyyttä, mutta tällä kertaa hurskauden ja ylenkatsomisen näkökulmasta. Kumpikin tie johtaa lopulta harhaan, pois isän rakkaudesta.

Siksi vertauksen keskeisenä sanomana ja hahmona onkin tuo isä. Isä, jota sekä nuorempi että vanhempi veli verisesti halveksivat. Isä, joka nöyryyttää itsensä juoksemalla nuorempaa poikaa vastaan ja poistuu juhlistaan suostuttelemaan vanhempaa veljeä. Isä, joka antaa rakkaudessaan kummallekin kaikkensa ja joka kasvattaa heitä hellästi oikealle polulle ja jonka rakkaus on yliluonnollista ja täydellistä. Isä, joka ei rakkaudessaan takerru muodollisuuksiin ja isien perinnissään-döksiin, vaan näkee lastensa elämän ja hyvän tekemisen tärkeämpänä. Ja kaikessa vielä Isä, joka ei pakota ketään pysymään luonaan, mutta joka ottaa palaavat takaisin täysiksi perheenjäseniksi pelkästä armosta ja rakkaudesta.

Timo Liiri,
pastori (SROS), Nummela

Armahtakaa!

5. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 2.7.
JOH. 8:2–11

Kuinka rakentaa yhteisöä, joka viestittäisi Jumalan valtakunnan todellisuutta maan päällä? Israelin kansan keskellä tämä oli vuosisatoja painotettu kutsumus. Synnin todellisuus on otettava vakavasti. Silloin tullee myös olla tietoisuus siitä, mikä on

väärin, mikä oikein. Me näemme synnin todellisuutta kaikkialla, me tunnumme sen välillä nahoissamme, kuinka me voimme olla siihen reagoimatta?

Lainopettajat ja fariseukset olivat nähneet Jeesuksen reaktioita pahaan ja halusivat koetella niitä. Oliko Jeesus heidän mielestään ollut liian lempeä? Todennäköisesti he halusivat koetella Jeesuksen kuuliaisuutta Rooman esivallan ja Jumalan lain välillä. Juutalaisilla ei nimittäin tuolloin ollut oikeutta toteuttaa kuolemantuomiota yksin.

Jos joku tekee aviorikoksen toisen miehen vaimon kanssa, jos hän tekee aviorikoksen lähimmäisensä vaimon kanssa, niin heidät, sekä avionrikkojamies että -nainen, rangaistakoon kuoleamalla. (3. Moos. 20:10)

Mikä oli Jeesuksen kanta tilanteeseen?

Hän kirjoitti maahan jotain. Emme tiedä mitä, olettamuksia toki on. 4. Moos. 5 mukaan oletettu aviorikos tutkitaan pyhitetyllä vedellä, johon on otettu tomua maasta ja vielä huuhdottu siihen kirjoitetut lain kiroukset. Juotu vesi paljastaa onko syytetty syyllinen. Nyt tutkitaan, kuka puhuu totta. Sitä vannottaa Jeesuksen kysymys: ”Se teistä, joka ei ole tehnyt syntiä, heittäköön ensimmäisen kiven.”

Tuomion täytäntöönpanija ei saa olla itse syyllinen rikokseen. Siten vain Jeesus itse on täydellinen tuomari. Itsensä tunteen syyttäjät poistuivat.

Kahden tai kolmen todistajan todistuksen nojalla kuolemaan tuomittu surmattakoon; yhden ainoan todistajan todistuksen nojalla älköön häntä surmattako. Todistajien käsi kohotkoon ensimmäisenä häntä vastaan surmatakseen hänet (5. Moos. 17:6–7)

Jeesus ei tehnyt lakia tyhjäksi, mutta osoitti silti armoa. Jeesus vastusti syntiä, mutta vastusti myös tekopyhyttä.

Maailma on ollut täynnä liikkeitä, jotka sanovat: ”sitten kun nuo pahat ihmiset tai kansanosa tai valtio saadaan pois, saavutamme hyvät ajat.” Tällaisen mustavalkoisin ja naiivin roolin ottaminen kadottaa joitain itsestään: se kadottaa näkökyvyn ihmisestä, omasta luonnostani, joka on synnin turmelema. Jumala yksin on kaikinäkevä. Hän yksin on kykeneväinen punnitsemaan sydämemme oikeudenmukaisesti, sillä Hän yksin on oikeudenmukaisuus, Hän yksin on tuomari. Silloinkin kun me ajamme oikeaa asiaa, silloinkin kun puutummme pahaan, me teemme sitä niin monesti itsekkäästi, toisia haavoittavalla tavalla, pohjimmiltamme itsekkäistä vaikutteista, ylpeyttä ja kovuutta heijastaen.

Jeesus varoitti lankeamasta tekopyhyyteen (Luuk. 6): ”Olkaa armahtavaiset, niin kuin teidän Isänne on armahtavainen.” Vastakohtana on sormella osoittelu, vikoilu. Hän sanoo siis, että Jumalan valtakunnan kansalainen ei ole salapoliisi, vainukoira tai yksityisetsivä, joka on palkattu etsimään vikoja ja mädännäisyyttä jotta niihin voi iskeä.

”Älkääkä tuomiko, niin ei teitäkään tuomita.”

Ketään ei tulisi leimata hänen erheensä mukaan, kenenkään persoonaa ei tulisi punnita köykäiseksi. Jumalan valtakunnan kansalainen ei ole kriitikko, arvostelija tai toisten sydänten punnitsija, joka kaikkialle saapuessaan antaa viisaita lausuntojaan lähimmäisten huonosta tilasta.

”Älkää kadtustuomiota lausuko, niin ei teillekään kadtustuomiota lausuta”. Ketään ei tulisi sulkea elämästä ulos, eristää ulkopuolelle. Jumalan valtakunnan kansalainen ei ole palkattu järjestymies, joka tarttuu toisiin kiinni rinnoista ja heittää pihalle.

Sillä tässä maailmassa jokaisella on mahdollisuus tulla parannukseen, niin kuin tapauksen langenneella naisella. Tämän mahdollisuuden Jeesus tarjoaa ihmiselle.

Kuinka Kristus voisi elää minussa niin, että auttaisın lähimmäistäni parannukseen ja vapaaksi siitä, mikä häntä kahlitsee, että halvaantunut pääsisı eteenpäin, kulkemaan uuteen elämään, aina iankaikisuuteen saakka?

Kristusta osoiteltiin syyttävällä sormella

K Kristus leimattiin ja tuomittiin rikolliseksi

Kristuksen ylle langetettiin kuolemantuomio

jotta meidän ei Jumalan edessä tarvitse kokea mitään näistä.

Mika Pouke,
pastori, Pohjois-Pohjanmaan aluejohtaja
(SROS), Oulu

Kuka Jeesus on?

APOSTOLIEŦ PÄIVÄ 9.7.

MATT. 16:13–19

Ihmisen identiteetti, käsitys itsestä, on vastaamista kysymykseen: ”Kuka minä olen.” Sitä voi täydentää jatkokysymyksillä: ”Mitkä asiat määrittelevät minut? Olenko arvokas? Mitä muut ajattelevat minusta? Mitä itse ajattelen? Miten toisten sanat ja teot vaikuttavat minuun ja ajatuksiini?”

Päivän evankeliumissa Jeesus kysyy kahdeltatoista lähimmältään kahteen kertaan hieman eri sanoilla ”Kuka minä olen?” Ensin Jeesus kysyy, mitä muut ihmiset hänestä sanovat, ja saa erilaisia vastauksia: Johannes Kastaja, Jeremia, Elia, tai joku muu profeetoista.

Yhä tänä päivänä Jeesuksen kysymykseen on lukuisia eri vastauksia. Kuka Jeesus on ihmisten mielestä? Jeesus on satuolento, sorrettujen puolustaja, sukupuoliroolien murtaja, parantaja, saarnaaja, esimerkillinen ihminen, uskonnollisten rajoitteiden poistaja, hyvien elämänohjeiden antaja, rakkaus ja niin edelleen.

Mutta kuka näistä jeesuksista on Jeesus? Kuka Jeesus todella on? Jeesus ei tyydy tiedustelemaan opetuslapsiltaan yleistä mielipidettä, vaan kysyy kohti käyvästi: ”Kuka minä teidän mielestänne olen?”

Samalla tavalla on tänään. Jeesus kysyy sinulta henkilökohtaisen kysymyksen, jota et voi paeta. Et voi mennä piiloon toisten antamien vastausten tai yleisen mielipiteen taakse. Jeesus kysyy sinulta: ”Kuka minä olen?” Lopulta sillä ei ole väliä, mitä toiset ajattelevat. Ratkaisevaa on vain, mikä on sinun vastauksesi tähän kysymykseen. Tämä on koko elämän tärkein kysymys: Kuka Jeesus on?

Pietari vastaa: ”Sinä olet Messias, elävän Jumalan poika”, mihin Jeesus sanoo: ”Autuas olet sinä, Simon, Joonan poika. Tätä ei sinulle ole ilmoittanut liha eikä veri, vaan minun Isäni, joka on taivaissa.”

Luther opettaa tässä kohdassa esille tulevaa asiaa osuvasti selittäessään kolmatta uskonkohtaa: ”Uskon, etten voi omasta järjestäni enkä voimastani uskoa Herraani Jeesukseen Kristukseen enkä päästä hänen luokseen, vaan että Pyhä Henki on kutsunut minut evankeliumin välityksellä.”

Uskossa on kyse siitä yksinkertaisesta asiasta, että Jeesus Kristus, Jumalan Poika tuli ihmiseksi ja kärsi sinun syntiesi rangaistuksen kuolemalla ristillä. Jeesuksen ristinkuoleman tähden olet armahdettu, Jumalan rakas lapsi ja matkalla taivaan kirkkauteen ikuisen ilojuhlaan.

Usko ei aukene järjelle. Sitä ei ymmärretä loogisella päättelyllä tai korkealla filosofialla. Mutta ei uskossa ole kyse myöskään tyhmyydestä tai tiedon puutteesta. Asia on niin, ettei kukaan ihminen voi itessään uskoa Jeesukseen. Uskon voi saada vain Jumalan lahjana. Onneksi. Kun tahdot turvata Jeesukseen, saat uskoa, ettei siinä ole kyse omista voimistasi, omasta järjestäsi tai omista ponnisteluistasi. Siinä on kyse siitä, että Jumala on antanut sinulle lahjan. Saat vain ottaa vastaan,

nauttia ja kiittää. Juuri sinun sydämeesi Jumala tahtoo lahjoittaa uskon Jeesukseen, uskon syntiesi anteeksisaamiseen. Jumala antaa sen lahjan jo kasteessa — vaikka ihan pienelle vauvalle. Mieti kuinka iso asia se on, että sinut on kastettu: jo kasteessa Jumala on antanut uskon lahjan. Ja hän tarjoaa sitä lahjaa aina uudestaan läpi elämän. Hän tarjoaa sitä Sanassa, synninpäästössä ja ehtoollisella. Sinä saat vain ottaa vastaan ja nauttia, ei tarvitse itse löytää itsestään uskoa tai yrittää tuottaa sitä. Saat vain olla ja ottaa vastaan.

Mutta miten voi tietää, että tämä Jeesus, johon minä uskon, on se oikea Jeesus niiden kaikkien ”Jeesuksien” joukossa? Sen tietää hyvin helposti. Sama Jumala, joka lahjoittaa uskon, myös ilmoittaa, kuka Jeesus on. Jumala ilmoittaa sen Raamatussa. Raamatun Jeesus on oikea, elävä Jeesus.

Lopulta ihmisen identiteetin perustavin kysymys ei olekaan ”Kuka minä olen?” vaan ”Kuka Jeesus on?” Tärkeintä on se, että Jeesus on messias, elävän Jumalan Poika, ja minä olen hänen omansa. Siinä on kestävä perusta, kallio, jonka varaan uskaltaa rakentaa elämänsä ja jonka varassa uskaltaa kuolla.

Valterti Tikkakoski

Uskonnon ja matematiikan opettaja,
TM, Järvenpää

Hyvä parhaan esteenä

7. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 16.7.

MARK. 10:17–27

Olisi mielenkiintoista tietää, oliko Jeesuksen kiinni juossut rikas mies kuullut hänen sanansa lapsista juuri heidän kohtaamisensa edellä. Jeesus oli aivan radikaalisti todennut, että Jumalan valtakunta kuuluu lasten kaltaisille. Jumalan valtakunta on otettava vastaan niin kuin lapsi, jos siihen aikoo päästä sisälle. Näiden yl-

lättävien sanojen sinetiksi Jeesus oli siunnannut lapsia.

Ainakin rikkaan miehen keskustelunauvaus liittyy saumattomasti edeltävään aihepiiriin. Jumalan valtakuntaan pääsy ja iankaikkisen elämän periminen käsittelevät samaa kysymystä. Lasten kaltaiset Jeesus jo ilmoitti pääsykelpoisiksi. Mutta nuorelta hallitusmieheltä lapsuus oli jo ohitse. Mikä tekisi hänestä pääsykelpoisen Jumalan valtakuntaan?

Juutalaisuudessa lapsuus jäi taakse, kun siirryttiin lain tielle. Tätä tietä mies ilmoitti Jeesukselle kulkeneensa nuoruudesta lähtien. Eli hänen elämänsä oli liitetty Jumalan tahdon noudattamiseen tinnimättömästi. Ja eikö hänen elämässään ollut sen takia myös näkyvä Jumalan siunauksen merkki: miehellä oli jo huomattava omaisuus. Kun mies oli noudattanut elämässään hyvin Jumalan lakia, niin eikö hänen omaisuutensa ollut Jumalan hyvä vastaus, siunaus hänen onnistumiselleen?

Tässä piilee yksi sudenkuoppa. Ihminen voi niin pettävän helposti arvioida suhteensa laatua Jumalaan itsestään käsin. Jos elämässä menee huonosti, ihminen saattaa kysyä mielessään, mitä pahaa hän on tehnyt, kun Jumala näin häntä rankaisee? Vastaavasti asioiden sujuminen erinomaisesti voi olla ihmiselle merkki siitä, että hänen suhteensa Jumalaan on kohdallaan.

Tämä on kuitenkin kysymys, jossa ihmisen tulisi olla kaikista tarkkaavaisimmillaan, todellakin varpaisillaan. Nimitäin elämän hyvillä asioilla ja ikuisen elämän hyvillä asioilla ei välttämättä ole sellaisia yhtäläisyysmerkkejä kuin mitä ihmisen mielessä pyörii. Tämä tarkoittaa, että itse kunkin tulisi olla valmis perinpohjaisesti arvioimaan omat perusteensa sen sijaan, että pitää niitä muuttumattomina itsestäänselvyyksinä. Miksi? Koska kenellä on varaa virheeseen koko ikuisuutensa suhteen? Ei ole mitään niin kohtalokasta kuin erehtyä tässä. Ja kuitenkin

monia itse kysymys ei taida syvemmin vaivata eikä kiinnostaa. Miksi? Koska muut asiat ajavat sen edelle.

Näin varmaan on enemmän tai vähemmän itse kunkin kohdalla, ellei jokin saa pysäyttää siten, että se todellakin panee pohtimaan asiat uudelleen. Ajattelen, että Jeesuksen sanat olivat iskeneet miehen siimpään moukarin tavoin. Niistä oli välitynyt hänelle niin odottamattoman vieras viesti, että se mahtoi laittaa liikkeelle hänen mielessään varsinaisen ajatusvyöryyn. Eipä ihme, jos hänen oli koottava päässä poukkoilevia ajatuksia hetken aikaa. Ja saman tien oli juostava Jeesuksen perään kuulemaan lisää.

Kun on kyse Jeesuksen kohtaamisesta ja hänen sanoistaan meille, seurauksena voi aluksi olla entistä suurempi ihmetys. Sillä Jeesus kykenee hämmästyttävällä tavalla läpi valaisemaan ihmisen sisimmän salaisimmatkin sopukat. Myös ne, joissa piilevät ihmisen perustavimmat asiat, arvot ja uskomukset. Nekin, joiden varaan ihminen elämänsä lopulta rakentaa.

Miksi Jeesus menettelee näin? Koska hän on totuus ja valo. Mies oli juosten tullut hänen luokseen kysymään iankaikkisesta elämästä. Mitä luulet, miten Jeesus mahtaa tuohon kysymykseen ja tuolle kysyjälle vastata? Siten kuin tämä itse haluaa kuulla? Vai siten kuin asiat oikeasti ovat?

Mitä ilmeisimmin tuo mies oli elänyt moraalisesti moitteettomasti. Samalla hänestä oli tullut rikas. Jeesus ei kyseenalaista tätä. Ei ole syntiä olla rikas. Mutta toisaalta: Jeesus puhui usein rahasta, eritoten sen salakavalasta hengellisestä vallasta ihmiseen nähden. Suhde rahaan kykenee johtamaan ihmisen harhaan ja tulemaan hänelle loukuksi ja esteeksi suhteessa Jumalaan.

Tämä side Jeesuksen on paljastettava. Siitä hän haluaa ihmisen vapauttaa. Sillä ilman sitä hän jää sokeaksi, ja on hukassa. Tuo mies katsoi olevansa onnistunut elämäs-

sään kaikin tavoin: moraalisesti, uskonnollisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti. Tätä hän myös vakuutti Jeesukselle. Hän piti itseään hyvänä. Mutta Jeesuksen sanojen vaikutuksesta hän yhtäkkiä onkin epävarma. Hän ei olekaan varma riittävydestään. Siksi hänen on varmistuttava tilastaan.

Mutta kuka sitten lopulta osaa vastata ihmiselle oikein? Kuka oikeasti tietää sen sijaan, että ainoastaan luulee? Kuka on luotettava? Kenen varaan ihminen voi tässä jäädä?

Jeesus vaikuttaisi sellaiselta. Joten kun on kyse miehen suurimmasta mahdollisesta hyvästä, siis ikuisesta hyvästä, mies puhuttelee Jeesusta hyväksi opettajaksi. Jeesuksen vastaus on yllättävä. Hän muistuttaa ainoastaan Jumalan olevan hyvä. Näin menetellen Jeesus testaa miehestä, onko hän tälle vain yksi inhimillinen rabbi. Itse asiassa juutalaisuuden sisällä oli selvää, miten rabbit vastaavat kysymykseen, mitä ihmisen on tehtävä: tottele Jumalan käskyjä ja vältä kaikkia syntejä.

Mutta nyt äänessä on enemmän kuin kukaan rabbi. Miehellä puhuu hän, joka itse on hyvä. Jeesus johtaa keskustelun suoraan miehen ongelman ytimeen. Tämä oli onnistunut välttämään pahoja tekoja. Tällainen pahan välttäminen tekee ihmisestä kuitenkin uskonnollisen. Se saa hänet panemaan luottamuksensa itseensä.

Jeesus näki tämän. Siksi hän neuvoi miestä myymään kaiken ja lahjoittamaan pois, ja sitten käymään hänen seuraajakseen. Mies tuli murheelliseksi ja lähti hänen luotaan pois. Miehen reaktio paljasti, että Jeesus oli täysin oikeassa. Miehellä raha oli hänen elämässään, mitä Isä oli Jeesukselle. Se oli hänen identiteettinsä ydin. Sitä hän ei ollut valmis menettämään, vaan piti siitä kiinni.

Opetuslasten ei ollut helppoa käsittää tätä. Heille mies oli moraalinen. Jos tuollainen onnistunut ei pelastu, niin kuka sitten? Niinpä. Mihin mielestään onnis-

tunut tarvitsee Vapahtajaa? Mihin hän tarvitsee Jeesusta? Ja kuitenkin, suhteettamme Jeesukseen riippuu ihmisen kai-kista suurin hyvä, iankaikkinen elämä. Eivät vain huonot, vaan myös — ja tässä nimenomaan hyvät — asiat ihmisen elämässä voivat olla hänen ongelmansa keskus, kun hän panee uskonsa ja luottamuksensa niiden varaan Jeesuksen sijasta.

Ilkka Rytilahti,

pastori, valtakunnallinen raamattukou-luttaja (SEKL), Hyvinkää

Kirkastusvuoren kautta Golgatalle ja takaisin

KIRKASTUSSUNNUNTAI 23.7.

MARK. 9:2–8

Kirkastusvuorikokemus oli Jeesuksen elämän taitekohta. Siitä alkoi kärsimys-tie. Jeesus lähti kirkastusvuorelta kulke-maan kohti toista vuotta, Golgataa. Siksi monissa luterilaisissa kirkkoissa kirkastus-sunnuntaita vietetään juuri ennen paas-tonajan alkua. Heti evankeliumitekstim-me jälkeen viitataan kirkastusvuoren ja Golgatan väliseen yhteyteen: ”Kun he las-keutuivat vuorenrintettä, Jeesus varoitti heitä kertomasta näkemänsä kenellekään ennen kuin Ihmisen Poika olisi noussut kuolleista.” (Mark. 9:9) **Lutherin** mukaan ”kenellekään ei ole kylliksi eikä ketään hyödytä Jumalan tunteminen kunnias-sa ja majesteettisuudessa, ellei hän tunne häntä ristin alennuksessa ja häpeässä”. On tunnettava molemmat kummut, Golgata ja kirkastusvuori.

Kirkastusvuorikokemuksesta meille ei kerrota tietääksemme, millaista ylimaal-lista todellisuutta kohden uskovan tuli-si kavuta. Sen sijaan meille kirkastetaan, että Marian poika, Nasaretin Jeesus, kyt-keytyy samaan pelastushistoriaan Moo-seksen ja Elían, lain ja profeettojen, kans-

sa. Tähän saakka on Jumalan sanaa kuultu Mooseksen ja profeettojen suusta, mutta nyt sen on lausuva Jumalan ainoa Poika. ”Tämä on minun rakas Poikani, kuulkaa häntä!” (j. 7) Jeesus ei vain heijasta Juma-lan kirkkautta niin kuin Siinain vuorelta palannut Mooses aikoinaan, vaan loistaa sitä itse ja kokonaan. Lailla ja profeetoilla on omat tärkeät tehtävänsä, mutta ihmisen syntejä ne eivät kykene sovittamaan. Vain Kristus kykenee murtamaan ihmisen Jumalasta erottavan muurin ja sovitta-maan hänen syntinsä Jumalan edessä. ”Ja yhtäkkiä, kun he katsahivat ympärilleen, he eivät enää nähneet siellä ketään muuta kuin Jeesuksen yksin.” (j. 8)

Luther kirjoittaa kirkastusvuoren ta-pahtumista painottaen siinä Jumalan sa-noihin pitäytymisen merkitystä:

Kun pyhät marttyyrit menivät kuolemaan Kristuksen nimen tähden, heitä vahvis-ti vain Jumalan sana, enkelit eivät heil-le ilmestyneet. Miksi emme mekin pitäy-dy samaan sanaan ja tyydy siihen? Meille tarjotaan riittävästi kirkkaita, kauniita ja valoisia näkyjä kuten kaste, ehtoollinen, rippi ja saarnavirka, jotka ovat samanve-roisia, jopa enemmän kuin kaikki enkeli-näyt. Meihin verrattuna Abraham joutui tyytymään vain pikku pisaroihin ja mu-rusiin. Siksi en paljonkaan välitä enkeleis-tä – Jumalallinen lupaus on nyt rikkaasti täyttynyt ja ilmennyt Jeesuksessa Kristuk-sessa. Hän on lahjoittanut minulle sanansa opettamaan ja vahvistamaan minua. Siksi minun ei tarvitse olla huolissani, että hän olisi niin vaihteleva ja epävakaa, että opet-taisi tänään tätä ja huomenna tuota oppia. (Teoksessa Martti Luther. Yksin armosta. 365 päivää Martti Lutherin seurassa. Kään-nös Anja Ghiselli. Kirjapaja 2010, 51–52).

Pietari sanoi: ”Rabbi, on hyvä, että me olemme täällä. Me teemme kolme ma-jaa: sinulle ja Moosekselle ja Elialle.” (j. 5)

Markus avaa Pietarin, Jaakobin ja Johanneksen tunteita: ”Hän ei näet tiennyt mitä sanoa, sillä he olivat kovin peloissaan.” Muut synoptikot tuovat Markusta selvemmin esiin tapahtumien tuoman käsittämättömän hyvän olon tunteen, johon kolmen majan rakentaminen viittasi. Kunpa tämä ihana hetki jatkuisi ikuisesti! Saisimmepa asua täällä kirkkaudessa!

Onko sinulla ollut kirkastushetkiä, joissa olet erityisellä tavalla tuntenut Jumalan hyvyden ja rakkauden? Oletko toivonut sen hetken yhä jatkuvan ja jatkuvan? On ihanaa saada hetkittäin maistaa, miten hyvä Herramme on. On ihana saada tuntea taivaallisia makuja. Parhaimpinakin hetkinäsi olet rajallisena ihmisenä voinut kokea vain murto-osan siitä rakkaudesta, jonka piirissä olet aina ollut ja tulet olemaan. Suuret kokemukset eivät ole välttämättömiä. On jopa vaarallista vaatia erikoisia tuntemuksia muka pelastusvarmuutemme vakuudeksi. Kun kuolema lähestyy, ei auta turvata muuhun kuin Kristuksen ristiin ja ylösnousemukseen, yksin armoon. Pääasia on, että uskot tunteistasi riippumatta sinun olevan lunastettu Jeesuksen verellä. Tuntui miltä tuntui, näytti miltä näytti.

Paras kirkastushetkesi on vielä edessäsi. Silloin ei tarvitse pelätä: Jeesus muuttaa sinun ruumiisi tästä alennustilasta oman kirkastuneen ruumiinsa kaltaiseksi (Fil. 3:21). Silloin ei tarvitse rakentaa majoja: Jeesus itse on mennyt edellä ja valmistanut sinulle sijan (Joh. 14:3). Tulet ylistämään: Olen kotona, olen kirkastettu! Ikuinen kirkastushetki!

*Armossa Herran/ täällä jo onneni on,/ tai-
vaassa kerran/ autuus on arvaamaton.
Oi kirkkautta,/ Siionin loistoa, oi!/ Sen sa-
laisuutta/ järki ei tutkia voi.
(Siionin kannel 225: 7, 8.)*

Tom Säilä,
toiminnanjohtaja (Sley), pastori, Turku

Varoitus. Olet lavealla tiellä. Poistu heti seuraavasta liittymästä

9. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 30.7.
MATT. 7:13–14

Voiko varoitus olla ilosanoma? Voiko sanoma, jonka tarkoitus on pysäyttää, viedä eteenpäin?

Tämänkaltaisia kysymyksiä nousee itselläni päivän evankeliumin äärellä.

Evankeliumin kohta löytyy Matteuksen evankeliumista vuorisaarnasta. Juuri sen edellä on rakkauden kultainen käsky: ”Kaikki, minkä tahdotte ihmisten tekevän teille, tehkää te heille. Tässä on laki ja profeetat.” Kultaisen käskyn voidaan nähdä päättävän ja vetävän yhteen keskustelun siitä, millaista elämää Jumalan valtakunnassa eletään.

Itse olen taipuvainen ajattelemaan vuorisaarnan olevan ”jo nyt, mutta ei vielä”-ideaali. Se antaa vision siitä milta elämä Jumalan valtakunnassa näyttää, vaikka vielä jäämme sen toteuttamisessa vajaiksi. Vuorisaarnan voi tulkita toisinkin, mutta päivän evankeliumin kannalta tämä ei ole avainkysymys.

Ennen evankeliumia tuleva kultainen käsky päätti siis yhden keskustelun. Päivän evankeliumi aloittaa uuden. Tällä kertaa sarjan varoituksia. Tämä on näistä ensimmäinen. Seuraavat varoitukset liittyvät väärin profeettoihin, väärään itsevarmuuteen ja Jeesuksen sanojen soveltamattomuuteen. Tämän tekstin voidaan nähdä varoittavan kenties tietynlaisesta välinpitämättömyydestä Jeesuksen seuraamisessa.

Tekstissä esiintyviä kielikuvia on kaksi. Kuva portista ja kuva tiestä. Nämä kuvat liittyvät Vanhasta testamentista, Jeesuksen ajan juutalaisuudesta ja myös muista yhteyksistä tuttuihin kuviin kahdesta tiestä, kahdesta tavasta elää. Sama ajatus löytyy myös erityisesti Vanhan testamen-

tin viisaukirjallisuudesta, erityisesti Sanaanlaskuista. Tämä on myös psalmeissa tärkeä teema, erityisesti jos ensimmäisen psalmin nähdään antavan suunnan koko Psalmien kirjalle.

Jeesuksen kuvaamista teistä toinen on helppo ja sillä on monia kulkijoita. Toinen on kapea ja vain harvat löytävät sen. Olenaiseksi erottavaksi tekijäksi nousee kysymys siitä, soveltaako vuorisaarnan kuulija Jeesuksen sanomia asioita vai päättääkö hän olla seuraamatta Jeesuksen viitoittamaa tietä.

Jeesus ei kerro, onko portti tien alussa vai sen lopussa vai ovatko kenties portti ja tie täysin samoja asioita. Tätä kysymystä ei varmaan kannata yrittää liian kovasti ratkaista, koska Jeesus tyytyy puhumaan asiasta yleisellä eikä kovin yksityiskohdaisella tavalla. Matteuksen evankeliumin painotukset ovat joka tapauksessa sekä vaikeassa valinnassa seurata Jeesusta kaikkien uskonnollisten ratkaisujen joukossa että jatkuvassa haasteessa olla hänen oppilaansa.

Evankeliumin paino on ennen kaikkea tien löytämisessä. Kapean tien löytäminen ja sitä kulkeminen vaativat tietoisuutta päätöstä ja keskittymistä. Väkijoukon mukana kulkeminen vaikuttaa suosittuuta ja hyvältä ratkaisulta, mutta tosiasiaassa se vie kadotukseen. Kontrasti on helposti huomattavan, ison ja luokseen kutsuvan lavean tien, ja pienen huomaamattoman polun välillä. Se tie, jolla lähtökohtaisesti olen, ei välttämättä ole oikea.

Monet Jeesuksen kuulijoista olivat uskonnollisia: Jumalan kunnioittaminen ja hänen käskyjensä pitäminen olivat tärkeitä osia Jeesuksen ajan juutalaisuutta. Kuitenkin hänen puheensa antavat ymmärtää näiden olevan väärällä polulla.

Jeesus ei kutsu oppilaitaan uudenlaiseen uskonnollisuuteen. Sen sijaan hän kutsuu heitä uudenlaiseen elämään, joka johtaa todelliseen iankaikkiseen elämään.

Elämään, jossa eletään Jeesuksen oppilaana, taivaallisen Isän lapsena ja Pyhän Hengen lähettiläänä. Tämä elämä ei tapahdu sattumalta, vahingossa tai kulkeamalla joukon mukana. Se on vaikea tie, kuten Jeesuksen tie oli vaikea. Sitä tietä ei kuljeta kuitenkaan yksin eikä ilman Pyhää Henkeä. Eikä sitä tietä kuljeta ainakaan liian usein otsa kurtussa, vaan Hengen hedelmää kantaen.

Päivän evankeliumi on varoitus. Varoituksen saaminen ei aina tunnu mukavalta. Varoitus ei kerro kaikkea Jeesuksen seuraamisesta, vaan kutsuu Jeesuksen seuraamiseen. Ennen kaikkea se kutsuu katsomaan omaa vaellustani erityisesti vuorisaarnan ja Jeesuksen opetuksen valossa. Rukoilemaan elämää sinne, missä uskoni on kuollutta ja aidosti soveltaamaan Jeesuksen opetusta.

Ensimmäinen askel tällä tiellä on alkuun palaaminen eli kasteen identiteetin pukeminen ylle: ”Minä todella olen Jumalan rakas lapsi” Jeesuksen ristin työn tähden. Tästä lähtee oman elämän peilaaminen ja kiitollisuus: ”Onneksi Jeesus minua varoitti! Ties minne olisin päätynyt, jos ei olisi varoittanut ja rakensinpas elämäni hölmöllä tavalla.”

Lopuksi vielä **Eugene Petersonin** käännös päivän evankeliumista, joka nostaa siitä esiin monia olennaisia asioita.

”Älä etsi oikoteitä Jumalan luokse. Kauppakeskukset ovat täynnä varmoja, helppoja kaavoja onnistuneeseen elämään. Kaavoja, joita voit harrastella vapaa-ajallasi. Älä lankea näihin! Älä, vaikka monet muut lankeavat. Tie elämään, tie Jumalaan, on tarmokkuutta vaativa ja vie kaiken huomiosi.” (suomennos englannista omani)

Tommi Koho,
seurakuntapastori, Asikkala

Talentit tuottamaan!

10. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA
MATT. 25:14–30

Jeesuksen vertauksessa mies jakaa palvelijoilleen kaiken omaisuutensa ja odottaa, että palvelijat panevat pääoman tuottamaan voittoa. Yksi palvelija saa viisi talenttia, toinen kaksi ja kolmas yhden talentin.

Kyse ei ole pikkurahoista. Talentti on kuusi tuhatta denaaria ja denaari on normaali työmiehen päivän palkkaa. Yksi talentti vastaisi siis nykyrahassa noin 600 000 euroa ja viisi talenttia kolmea miljoonaa. Vähiten saanutkin sai yli puoli miljoonaa nykyrahassa. Tehtävä oli siis vaativa ja vastuullinen.

Jeesuksen tarkoitus tässä ei ole opettaa pankkiasioita tai sijoitustoimintaa. Kyseinen vertaus sijoittuu Jeesuksen lopun-aikaa kuvaavien puheiden ja vertausten keskelle. Kysymys on siitä, miten ihminen käyttää elämänsä kristittyinä ja Jeesuksen opetuslapsena.

Miehen jakamat talentit ovat niitä lahjoja ja tehtäviä, joita Jumala jakaa meille syntisille ihmisille.

Syntymälahjoina olemme jokainen saaneet erilaisia ominaisuuksia ja kykyjä. Sellaisia ovat esimerkiksi musikaalisuus, kirjallinen, matemaattinen ja fyysinen lahjakkuus tai ulkoinen kauneus vain joi-takin mainitakseni. Tässä evankeliumi-katkelmassa kohtaamme kysymyksen: Käytänkö — ja kuinka paljon — saamiani lahjoja ja ominaisuuksia Jumalan kunniaksi?

Jumala jakaa myös armolahjoja. Niitäkin on monenlaisia. Kaikista emme ole itse edes tietoisia. Apostoli puhuu profetoimisen, kielillä puhumisen ja kielen tulkitsemisen, parantamisen, henkien erottamisen, palvelemisen, opettamisen, rohkaisemisen, omastaan antamisen, johtamisen, köyhien auttamisen ja naimattomuuden armolahjoista.

Kun Jumala antaa armolahjoja, hän odottaa, että niitä käytetään uskollisesti ja rohkeasti hänen kunniaksensa ja seurakunnan parhaaksi. Esillä olevassa evankeliumikatkelmassa kohtaamme kukin kysymyksen: Mitä armolahjoja Jumala on minulle antanut ja ovatko ne käytössä ja nimenomaan Jumalan kunniaksi ja seurakunnan parhaaksi?

Jokainen Jeesuksen käskyn mukaan kas-tettu on saanut opetuslapsen tehtävän eli Jumalan sanan viemisen varsinkin niille, jotka eivät ole sitä kuulleet tai vielä otta-neet vastaan. Heitä on lähellä ja kaukana. Pelastavan evankeliumin vastaanottami-nen on määrättömän suuri aarre, jonka Jumala antaa omistettavaksi, mutta myös moninkertaistettavaksi.

Kun Jumalan sanan siemen löytää hyvää maata, se itää ja kasvaa ja tuottaa sadon, mikä kymmenkertaisen, mikä kolmikymmenkertaisen, mikä satakertaisen. Jos ku-kaan ei koskaan kuule suustamme, mitä Jumala on tehnyt elämässämme antaes-saan Jeesuksen pelastajaksemme, siemen jää tuottamattomaksi. Talentti jää maa-han kätkeytyksi.

Talentin maahan kätkenyt joutui koh-taamaan pimeyden ja hammasten kiristyksen. Onko Jeesuksesta vaikeneminen uskon kieltämistä? ”Sydämen usko tuo vanhurskauden, suun tunnustus pelastuksen.” Room. 10:10

Teksti kutsuu ja rohkaisee lähtemään liikkeelle ja tuottamaan voittoja Jumalalle. Eikä tarvitse lähteä kauas. Varmaan jokaisen lähellä, perhepiirissä, sukulaississa, naapurissa ja ystävissä on ihmisiä, joille Jumalan armo syntistä kohtaan ei ole vielä kirkastunut. Teksti haastaa luomaan lähellä eläviin ihmisiin sellaista yhteyttä, jossa on tilaa myös Jeesukselle.

Uskonasioista keskustellessa on hyvä seurata Jeesuksen esimerkkiä. Keskustellessaan ihmisten kanssa Jeesus haastoi heitä oppimaan kyselemällä. Evankeliumi-

meihin on talletettu yli kolmesataa Jeesuksen esittämää kysymystä. Hän havainnollisesti opetustaan myös käyttämällä runsaasti vertauksia eli kertomuksia tai tarinoita jokapäiväisestä elämästä. Nyt käsillä oleva teksti on yksi esimerkki tuollaisesta kertomuksesta.

Jeesuksesta puhuminen uskovien kesken vahvistaa ja rohkaisee opetuslapsen tehtävään. Jeesuksesta keskusteleminen uskosta osattoman kanssa edellyttää itsensä likoon laittamista. Siitä voi seurata pilkkaakin, mutta se avaa myös mahdollisuuden Jumalan Pyhän Hengen työlle. Silloin talentilla on mahdollisuus tuottaa voittoa Herralle, jolle se viimekädessä kuuluu ja joka odottaa voittoja.

Kohtaamme siis kysymyksen: Piilotanko Sanan, jonka olen saanut ottaa vastaan pelastukseksi? Vai laitanko Sanan kiertoon, tuottamaan iankaikkisen elämän hedelmää muissa ihmisissä.

Millään omilla teoillamme emme voi ansaita pelastusta, jonka Jeesus on jo ansainnut meille. Mutta esillä olevan tekstin valossa näyttää siltä, että Herran ilojuhlaan saavat kutsun ne, joiden ajallisessa elämässä hän on saanut tulla todeksi niin, että se näkyy ja kuuluu ja tuottaa hedelmää.

Heikki Holma,
kirkkoherra, Tervola

Otsikko

11. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 13.8.
LUUK. 4:23–30

Evankeliumin kohta tuntuu ensilukemalla harvinaisen selkeältä. Jeesuksen opettua synagogassa siitä, kuinka luetut profetiat toteutuvat hänessä, kuulijat ovat kyseenalaistaneet hänet ja nyt hän vastaa heille. Tämä vastaus saa ihmiset ärsyyntymään niin, että he uhkaavat tappaa Jee-

suksen. Lähempi tarkastelu kuitenkin paljastaa joitakin mielenkiintoisia kysymyksiä. Kun tämä kohta luetaan kontekstissaan, huomataan evankelista Luukkaan kertovan kuulijakunnan ensin ihmetelleen ja ihastelleen Jeesuksen opetusta. Tämä positiivinen asenne muuttuu varsin pian ja vain muutamaa jaetta myöhemmin on väkijoukko valmis lykkäämään Jeesuksen kielekkeeltä alas (mikä ilmeisesti ennakoi sitä seuraavaa kivittämistä). Mikä sai synagogaan kokoontuneen kansan tällaisen raivon valtaan?

Kun tarkastellaan Jeesuksen antamia esimerkkejä profeetoista tai hänen ennakoitejaan ihmisten sanoista, on vaikea saada kiinni, mikä ihmisiä niin kovin kävi ärsyttämään. Jotta voimme ymmärtää näitä, on meidän kiinnitettävä huomiota siihen, miten ihmiset olivat reagoineet hänen opetukseensa. Kirkkoraamattu 1992 puhuu ”kiittelemisestä”, vanhempi käännös ”hänestä [Jeesuksesta] hyvän todistuksen lausumisesta”, mitä seuraa ”armon sanojen” ihmetteleminen ja lopulta epäily siitä, että ”eikö tuo ole [vain] Joosefin poika”. Kuitenkin alkutekstissä todistus lausutaan Jeesukselle, ei Jeesuksesta, nimenomaan näiden armon sanojen eli hänen messiaanisen opetuksensa takia.

Tässä valossa meidän on mahdollista ymmärtää päivän evankeliumia: kuulijat ovat vaikuttuneita Jeesuksen messiaanisesta todistuksesta, mutta ristiriita vallitsee hänen olemuksensa ja sanojensa välillä. Synagogaan kokoontuneille nasaretilaisille hän on ”vain Joosefin poika”. Eikö hän siis voisi näyttää valtansa samoin kuin hän on sen näyttänyt Kapernaumissa? Tekstissä Jeesus paljastaa ihmisten ajatukset, mutta jo aiemmin heidän kerrotaan odottaneen kiinnostuneina Jeesuksen opetusta (ks. 4:20) varmasti odottaen, saisivatko hekin todistaa jonkin voimateon. Heidän mielestään hän voisi toimia kuin sairas lääkäri, joka tietää so-

pivan hoidon myös itselleen, ja näyttää heille tämän voimansa, josta huhutaan.

Jeesuksen vastaus ei olekaan voimateon esittäminen vaan uusi oppitunti Raamasta. Hän nostaa esimerkiksi kaksi tapausta, joissa profeetat Elia ja Elisa auttoivat jotakuta ei-israelilaista. Mielenkiintoista on kuitenkin se, ettei kumpaakaan näistä tapauksista käytetä Vanhassa testamentissa esimerkkinä Israelille kuuluvan siunauksen päätyemisestä muille kansoille oman kansan torjuessa profeetan. Profeetat kyllä saivat tuta nahoissaan kansan vastustuksen, mutta juuri näissä kertomuksissa tämä näkökulma ei korostu. Toinen mielenkiintoinen yksityiskohta on se, että Jeesus linkittää tässä oman kotikaupunkinsa Nasaretin ja Israelin kansan toisiinsa. Tästä syystä tämä on nähty ennakkokuvana Israelin kansan ulkopuolelle pakanoille suuntautuvasta lähetystyöstä.

Painotus Jeesuksen sanoissa on kuitenkin siinä, mistä lukuisat israelilaiset jäivät paitsi. Profeettojen julistusta ja toimintaa ei vastaanotettu eikä se koitunut siunaukseksi Israelille. Samoin käy myös nasaretilaisille, kun he vaativat Jeesukselta todistusta tämän profeetallisuudesta tai messiaanisuudesta. Kun Jeesuksen julistus Jumalan valtakunnasta otettiin vastaan, saatiin kokea myös sen myötä tuleva siunaus. Vaikka nasaretilaiset eivät olleet sitä ehtineet tehdä ennen kuin Jeesus paljasti heidän ajatuksensa (mikä muuten jo itsessään on ihmeteko — Luukas tuskin tässä tarkoitti Jeesuksen vain aavistaneen jatkoa keskustelulle), he olivat odottaneet voimatekoja todisteena siitä, ettei hän olisi ”vain Joosefin poika”. Tämän takia he jäisivät osattomiksi ja ulkopuolisiksi siitä, mitä kapernaumilaiset olivat saaneet kokea. He torjuivat Jeesuksen samoin kuin israelilaiset olivat sukupolvien ajan torjuneet profeetat.

Tämän äärellä joudumme myös itse nöyrytymään: etsimmekö Jumalan luo-

ta ihmeitä, voimatekoja vai hyvinvointia (sillä sitä parannus- ja ruokkimisihmeetoivat; apua ihmisten välittömimpiin tarpeisiin) vai olemmeko valmiita vain ottamaan sen, mitä Hän meille kulloinkin antaa? Uskomme ei saa rakentua ihmeiden, tunteiden tai edes karismaattisen julistuksen varaan. Jeesuksen julistus ei ollut sosiaalipoliittinen ohjelma. Hänen julistuksensa ytimessä on hän itse, sillä hänessä Jumala toimii ihmisten keskellä. Siksi meidän suhteemme hänen persoonaansa ja hänen todistukseensa hänestä itsestään on samalla meidän suhteemme Jumalaan.

Vielä yksi mielenkiintoinen näköala päivän evankeliumiin aukeaa, nimittäin vuoren rinteeltä. Kun Jeesusta ollaan lynkkaamassa, hän poistuu paikalta, ei paeten, väkivoimalla reittinsä raivaten tai piiloutuen, vaan kulkien väkijoukon keskeltä. Nasaretin asukkaat ovat halunneet nähdä todisteena Jeesuksen sanoille voimatekoja, mutta saivat kuulla joutuvansa osattomiksi. Nyt Jeesus ihmeellisellä tavalla lähtee paikalta väkijoukon halki. He siis saivatkin nähdä voimateon! Jumalan Voideltu kyllä kärsii ja kuolee, mutta vasta kun hänen aikansa on. Puhuvampaa tässä melkein on se, mitä Luukas ei meille kerro. Miten ihmeellinen poistuminen tapahtui? Entä millainen saattoi olla tämän nähneiden nasaretilaisten reaktio — heidän, jotka vain hetkeä aikaisemmin olivat olleet valmiita tappamaan hänet? ●

Riku Larmala,
aineenopettaja, pastori, TM, FM, Espoo